

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Kultuurikorralduse õppekava

Helina Udeküll

**TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA
TEATRIKUNSTI 14. LENNU DIPLOMILAVASTUS “TOATÜDRUKUD”
PRODUKTSIOON**

Loov-praktiline lõputöö

Juhendaja: Jorma Sarv, MA, kultuurikorralduse nooremlektor, kultuurikorralduse õppekava

Viljandi 2022

Resümee

Minu loov-praktiliseks lõputööks oli Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia diplomilavastuse „Toatüdrukud“ produtseerimine. Järgnev loov-praktiline lõputöö kirjeldab Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemiat (edaspidi TÜ Viljandi kultuuriakadeemia kui ka TÜ VKA) kui organisatsiooni ja selle toimimist. Samuti on välja toodud olulised koostööprotsessid kultuuriakadeemiaga. Teises osas saab lugeda ülevaadet Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia diplomilavastuse „Toatüdrukud“ korraldusprotsessist ning selle kulgemisest. Analüüs kirjeldab ka eelarvet, turundusprotsessi ning riskianalüüsi. Kolmandas peatükis toon välja lõputöös ilmnenu olukorrad, mis õnnestusid ning mis mitte.

Märksõnad: organisatsioon, korraldusprotsess, eelarve, turundus, riskianalüüs, eneseanalüüs.

Abstract

My creative-practical dissertation was the production of the diploma performance “Toatüdrukud” of the Viljandi Culture Academy of the University of Tartu. The following creative-practical thesis describes the Viljandi Academy of Culture of the University of Tartu (hereinafter Tü Viljandi kultuuriakadeemia and also Tü VKA) as an organization and its functioning. Important cooperation processes with the Academy of Culture are also outlined. In the second part you can read an overview of the organization process and its course of the diploma performance “Toatüdrukud” of the Viljandi Culture Academy of the University of Tartu. The analysis also describes the budget, the marketing process and the risk analysis. In the third chapter, I highlight the situations that emerged and those that did not.

Keywords: organization, organizational process, budget, marketing, risk analysis, self-analysis.

Sisukord

Sissejuhatus.....	4
1. Ülevaade organisatsioonist	5
1.1. Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia kirjeldus	5
1.2. Viljandi kultuuriakadeemia struktuur.....	6
2. Korraldusprotsess.....	8
2.1. Lavastuse kontseptsiooni loomine	8
2.2. Autoriõiguste taotlemine	9
2.3. Rahastuse taotlemine.....	10
2.4. Dekoratsioonide tootmine	10
2.5. Turundustegevuste elluviimine	10
2.6. Esietendus ja etendused Viljandis	11
2.7. Etendused Tallinnas, Tartus, Rakveres	12
2.8. Üle-eestilised turundustegevused.....	14
2.9. Eelarve.....	16
2.10. Lavastuse riskianalüüs.....	17
2.11. Lavastuse sotsiaal-majanduslik mõju.....	18
3. Eneseanalüüs.....	20
Kokkuvõte.....	23
Kasutatud kirjanduse loetelu.....	24
Lisad.....	26
Lisa 1. Projektis osalenud inimeste nimekiri	26
Lisa 2. Fotokapad (dekoratsioonid).....	27
Lisa 3. Publikule jagatavad lavastaja mõtteterad	28
Lisa. 4 Projekti turundustabel	30
Lisa 5. Plakat „Toatüdrukud“.....	31
Lisa 6. Etenduspaigad üle Eesti.....	32
Lisa 7. Pressiteade	33
Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks.....	35

Sissejuhatus

Minu loov-praktiliseks lõputööks oli Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia diplomilavastuse produtseerimine. Käesolevas töös kirjeldan selle etappe ning projekti kulgu. Diplomilavastuse protsess algas 2021/2022 sügissemestril, kui TÜ VKA etenduskunstide õppejõul Katariina Undil tekkis idee lavastada Jean Genet'i näidend „Toatüdrukud”. Töö käsitleb lavastusega seotud tegevusi perioodil 08.12.2021 - 06.05.2022, mille jooksul mängiti kokku etendusi 13 korral Viljandis, Tartus, Tallinnas, Pärnus ja Rakveres. Lavastuse „Toatüdrukud“ väljatoomise protsessi lõpukuupäevaks võib pidada 05.06.2022, mil mängitakse viimane etendus Kanuti Gildi SAALis.

Kultuuriakadeemias spetsialiseerusin etenduskunstide suunal ning soovisin koolis õpitut praktiseerida just teatri valdkonnas. Valisin oma lõputööks diplomilavastuse produtseerimise, kuna teadsin juba teisel kursusel, et soovin kindlasti mõne lavastuse korraldusprotsessist produtsendina osa saada.

Järgnev kirjalik töö koosneb kolmest erinevast peatükist. Esimeses osas kirjeldan TÜ Viljandi kultuuriakadeemiat kui organisatsiooni ja selle ülesehitust. Teises osas kirjeldan ja annan ülevaate korraldusprotsessist ning kolmandas peatükis teostan eneseanalüüsi, kus kirjeldan positiivseid saavutusi ja protsessi käigus tekkinud ebaõnnestumisi.

1. Ülevaade organisatsioonist

Esimeses peatükis annan ülevaate Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemiast kui organisatsioonist. Kirjeldan lühidalt kooli ajalugu ning toon välja Viljandi kultuuriakadeemia visiooni ja struktuuri.

1.1. Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia kirjeldus

Praeguse TÜ Viljandi kultuuriakadeemia eelkäija asutati 1952 Tallinnas, mil kandis nime Tallinna Kultuurharidusala Kool. Väheste ruumi tõttu viidi õppeasutus üle Viljandisse. Aastal 1991 alustas Viljandis kultuurialast kõrgharidust andev kultuurikolledž. 2003. aastal muudeti Viljandi Kultuurikolledž kultuuriakadeemiaks. 2005. aasta 26. augustil allkirjastati Tartu Ülikooli ning Viljandi kultuuriakadeemia ühinemisleping (Haridus- ja teadusministeerium, 2005). Akadeemia võimaldab tudengitel panustada ühiskonda, teha aktiivset koostööd kogukonnaga ning toetab juba kooli ajal noore ettevõtlusele aluse panemist. Tänapäevaks on Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemias võimalus valida viie rakenduskõrghariduse õppekava vahel: etenduskunstid, pärandtehnoloogia, muusika, kultuurikorraldus ning kogukonnaharidus ja huvitegevus. Magistrikraadi puhul on võimalus valida kolme erineva õppekava vahel. (Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia [TÜVKA], 2022) Kultuuriakadeemias töötab ühtekokku 104 inimest, 57 on akadeemilised ning 48 mitteakadeemilised töökohad, üks töötab nii akadeemilisel kui ka mitteakadeemilisel ametikohal ehk on arvestatud ühe isikuna mõlemas rühmas. 2021/2022. õppeaasta seisuga õpib koolis 728 tudengit, neist 612 rakenduskõrgharidusõppes ja 116 magistriõppes. Kõigist tudengitest 375 õpib päevases õppevormis ja 353 sessioonõppes. (Kanep & Tambet, e-kiri, 2022)

Kultuuriakadeemia on oma uues arengukavas aastateks 2022-2025 tulevikupildis välja toonud kokkuvõtvalt järgmise: TÜ VKA on tugeva ja omanäolise identiteediga kõrgkool, mis pakub kõrgel tasemel erialast haridust ning paindlikke õppimisvõimalusi. Akadeemia mõtestab pidevalt oma õppetöö sisu ja vormi ning otsib sobivaid lahendusi, muu hulgas virtuaalses keskkonnas õpetamiseks. Õppekeskkonna muudab unikaalseks erinevate erialade koostoimes tekkiv loov ja avatud vaimsus. Kultuuriakadeemia suudab oma põhivaldkondades olla Eesti juhtiv kompetentsikeskus. Selle kaudu toetatakse ühtlasi regionaalset arengut Viljandis ja selle ümbruskonnas. (Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia arengukava aastateks 2022-2025) Visiooni elluviimiseks peab organisatsioon püstitama eesmärged, mille ülesanded on ajaliselt mõõdetavad. Eesmärgid peavad olema reaalsed, arusaadavad ning

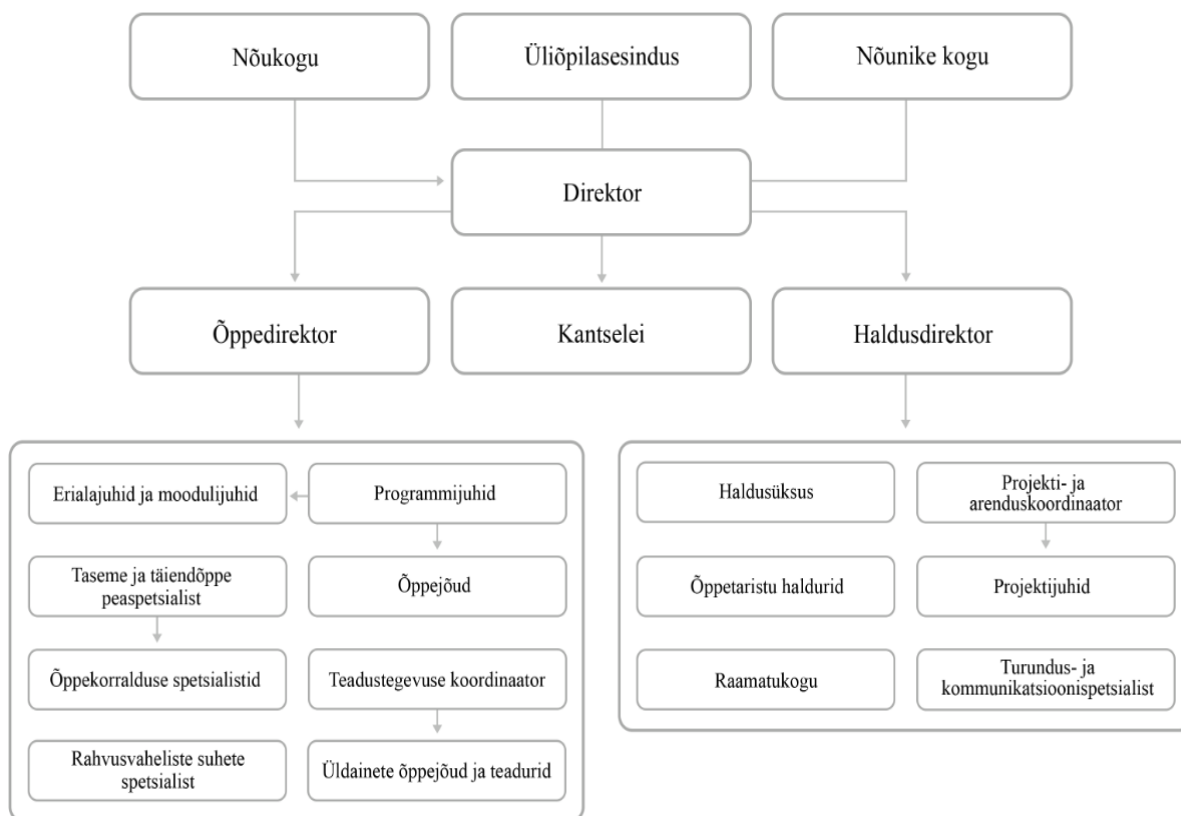
saavutatavad. Ajaline piiritletus aitab innustada eesmärkide saavutamise protsessi. Nii on organisatsiooni soovitud tulevikuplaanini parem jõuda. (Vihalem, 2008, lk 31)

1.2. Viljandi kultuuriakadeemia struktuur

Sõna organisatsioon on tulnud kreeka keelest, mis tähendab korrastust. Organisatsioonis tegutsev inimrühm peaks ühtse ja korrapärase meeskonnana toimima, et saavutada koos kindlaid eesmärke. (Alas, 2008, lk 7) Diplomilavastus “Toatüdrukud” on tihedalt seotud TÜ Viljandi kultuuriakadeemiaga, kus organisatsioon toetas meie projekti mitmel viisil. Saime abi nii rahaliselt, turunduslikult kui ka muude jooksvate küsimuste lahendamisel.

Organisatsioon kui selline, on süsteem, mis jaguneb mitmeteks allsüsteemideks. Nendeks on peamiselt inimesed, struktuur ja tehnoloogia. Selleks, et organisatsioon toimiks, on vaja analüüsida erinevaid küsimusi, paika panna väärtushinnangud, selgitada välja juhtimisstruktuur. Oluline on välja tuua organisatsiooni missioon, visioon ja eesmärgid, et määratleda organisatsiooni iseloom. (Uverskaja, Papp, 2012)

TÜ VKA struktuur seisuga 01.09.2021

Joonis 1. Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia struktuur

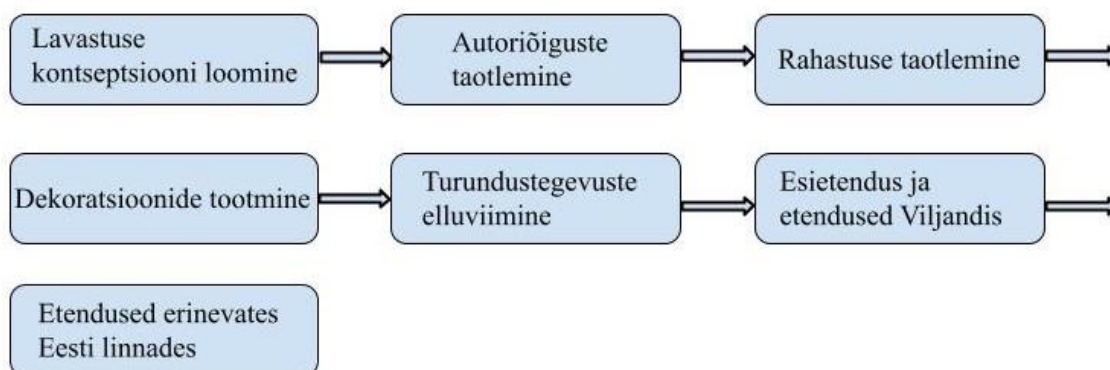
Organisatsiooni parimaks toimimiseks on vajalik luua toimiv struktuur ehk mudel, millega määratletakse kindlad ametikohad ja nende ülesanded. Taoline struktuur tagab efektiivsema töö tulemuse. (Alas, 2008, lk 79) TÜ Viljandi kultuuriakadeemia kõrgeim otsustuskogu on nõukogu, mis koosneb 12-liikmest, kes esindavad kultuuriakadeemia õppekavasid ning õpilasi. Kultuuriakadeemiat juhib direktor, kes kuulub koos õppedirektori ja haldusdirektoriga akadeemia juhatusse. Õppekavade eest vastutavad programmijuhid. Kultuuriakadeemias tegutseb ka nõunike kogu, mille koosseisu kuulub kuni 11 liiget: kooli tegevusvaldkonnas lähtuvalt olulisemate tööandjate ja sotsiaalsete partnerite esindajad ning rektori määratud isik. Kool teeb tihedat koostööd üliõpilasesindusega, kes seisab noorte heaolu ning aktiivsete vaba aja veetmise võimaluste eest. (TÜVKA, 2022)

Lõputöö elluviimine oli vahetult seotud kahe õppekava (kultuurikorraldus ja etenduskunstid), juhtkonna esindusõiguste (lepingute allkirjastamine) ning vähemal määral ka projektijuhtimise ja haldusüksusega. Projektis on tihedalt seotud etenduskunstide ning kultuurikorralduse õppekavad, kus nii noored näitlejad kui ka kultuurikorraldaja saavad võimaluse seni õpitut praktikas rakendada. Oluline osa oli ka TÜ Viljandi kultuuriakadeemia direktoril kui institutsiooni esindajal, kes autoriõiguste taotlemisel oli allkirjastavaks isikuks. Samuti aitas projektirahade taotlemisele kaasa projektijuht, kes esitas kooli kaudu taotluse Eesti Kultuurkapitalile. Haldusüksus oli igati abiks murede lahendamisel.

Tulevase kultuurikorraldajana näen, et juba esimeste aastate vältel on noorel tudengil võimalik väga erinevates projektides kaasa teha ning kogemuste võrra rikkamaks saada. Leian, et kõige praktilisem on koolis saadud teadmisi kohe ka proovile panna. Kogemus on rikkalik nii õnnestumise kui ka ebaõnnestumise puhul.

2. Korraldusprotsess

Alljärgnevas peatükis kirjeldan protsessi ülesehitust, alustades idee sünnist, liikudes edasi korralduslike etappidega (vt joonis 2). Lisaks kirjeldan peatükis ka lähemalt projekti eelarvet, võimalike riskide teket ja sotsiaal-majanduslikku mõju.

Joonis 2. Diplomilavastuse „Toatüdrukud“ korraldusprotsess

2.1. Lavastuse kontseptsiooni loomine

Diplomilavastus on oluline osa teatrikunsti eriala õppetööst, kus diplomitöö komisjon hindab tudengite õpiväljundeid. Töös käsitletava lavastuse produktsioon tugines ideele tuua 14. Lennu diplomilavastusena publikuni J. Genet näidend „Toatüdrukud“. Minu ülesanneteks olid etenduspaikade leidmine ja suhtlus nende kontaktisikutega, piletimüügiga tegelemine, meeskonna ja dekoratsioonide transpordi korraldamine, turundus ning muude jooksvalt tekkivate probleemide lahendamine. Diplomilavastuse idee tugineb Katariina Undi mõtetel: „Olin Toatüdrukuid juba mõnda aega oma mõtteis mõlgutanud, et teeks sellega midagi? Aga ma ei saanud kuidagi sellest näidendist aru, mul polnud võtit tema saladuse juurde, see näidend isegi ausalt tunnistades ei meeldinud mulle ning just seetõttu tundus see materjal jube inspireeriv.“ (Unt, 2021) Käesoleva töö diplomilavastuse põhiolemuseks on *tekst kui partituur* tekstiloomes meetod, mille Katariina Unt on välja töötanud erinevate erialaspetsiifiliste õppesuundade jaoks. Etenduskunstide programmis pole täpselt välja toodud, mitmes diplomilavastuses peaks noor tudeng kaasa tegema, üldjuhul jääb see vahemikku 2-5 lavastust. Lavastuses osalenud tudengite jaoks oli tegemist nende teise diplomilavastusega.

Nagu eelmises lõigus mainitud, on käesolev diplomilavastus pigem ebatraditsiooniline võrreldes varasemate TÜ Viljandi kultuuriakadeemia diplomilavastustega. *Tekst kui partituur* printsiibi juures on peamine võlu idee, mis võimaldab uurida ning

lavastada juba klassikaks muutunud teatritekste või näidendeid ootamatult nihkes teatriperspektiivist, sest uus partituur hakkab ise määrama lavastuse erinevaid kontseptuaalseid võimalusi. Selline fenomen soodustab seni avastamata sfääride otsinguid näitekunstis. Loodud uus alustekst on unikaalne ja kordumatu, lähtudes ainult konkreetse trupis kaasatud näitlejate inspiratsioonist ja loomingulistest impulssidest, nende andelisest natuurist, arusaamisest ning panusest töösse. (Unt, 2021)

Igas projektis on oluline roll meeskonnal, kus efektiivseima tulemuse saavutamiseks on vaja teha tihedat koostööd. Hästi töötavas meeskonnas liikmed usaldavad üksteist kui ka panustavad ühisesse projekti maksimaalselt oma võimekuse tasemel. Parima tulemuse saavutamine nõuab vajalikke oskusi ja teadmisi, et neile antud ülesanded saaksid edukalt täidetud, samuti on tarvis kindlaid eesmärke, mille nimel pingutatakse. (Brooks, 2006) Nii sai ka meie meeskond ühtsena tööd tehes kenasti hakkama. Kõik liikmed panustasid projekti oma võimete kohaselt.

2.2. Autoriõiguste taotlemine

Pärast lavastuse kontseptsiooni valmimist tuli esimese ja kõige kiiremaloomulise ülesandena autoriõiguste kohta uurida Eesti Teatri Agentuurilt. Kuna käesolev diplomilavastus põhineb J. Genet'i "Toatüdrukute" ainetel ning teksti kasutamise vorm on originaalist üpris erinev, ei olnud me autoriõiguste vajalikkuses alguses väga kindlad. Agentuurilt infot uurides selgus, et igasugune töö tekstiga nõuab ka autoriõigusi. See tähendas, et diplomilavastuse proovidega ei oleks tohtinud algust teha enne, kui autoriõigused on olemas. Taotlesime need kiiremas korras, edastades agentuurile täidetud ning kooli poolt allkirjastatud tellimiskirja. Samuti lisasime tellimiskirjale pika põhjenduse teksti muutmise kohta, kuid Eesti Teatri Agentuur ei olnud põhjendusteksti mahu tõttu nõus seda prantsuse keelde tõlkima. Seega läks kasutusse ainult tellimiskiri. Õiguste tellimine käis läbi välisagentuuri andmebaasi. Agentuuri sõnul võtab ühe autoriõiguse taotlemine enamasti aega paar nädalat. Meie puhul kestis taotlemine veidi pikemalt, kuna perioodi sisse jäid riigipühad. Uuel aastal saabus välisagentuurilt info, et nad on väljastanud meile litsentsi järgnevatel tingimustel: 6% piletitulust ettemaksuga 150€ ning õigused 10 etenduse mängimiseks. Etenduste loetelu on toodud töö lisas nr 6, kus on ära märgitud lisaks avalikele etendustele ka kinnised etendused.

2.3. Rahastuse taotlemine

Järgmisena oli tarvis esitada Eesti Kultuurkapitalile taotlus töötasude saamiseks.

Novembrikuu taotlusvoorus küsisime lavastusprojektina töötasusid näitekunsti sihtkapitalist kunstnik Anu Konzele ning lavastaja assistendile Tõnis Veelmaale. Taotlus koosnes eelarve infost ning lavastuse kirjeldusest. Leidsime, et projekti juures on kõige otstarbekam küsida Kultuurkapitalilt toetust ühe konkreetse kulurea katmiseks. Produtsendina koostasin taotluse peamise sisu ning selle esitamisel tegin koostööd akadeemiaga, kelle alt see Kultuurkapitalini jõudis. Samuti oli minu ülesandeks koguda töötasude saajate kinnituskirjad ning *curriculum vitae*'sid. Taotluse esitamise tulemusena saatis Kultuurkapital 11. jaanuaril vastuseks positiivse rahastamise otsuse näitekunsti sihtkapitalilt ettepanekuga lepingu sõlmimiseks.

2.4. Dekoratsioonide tootmine

Lavastuse kontseptsiooni kuulusid ka mõned dekoratsioonid. Rohelist mõtteviisi arvestades olid ainsateks dekoratsioonideks kolm fotokapat. Need on kolm õhukesepõhjalist kuju, mis kujutavad lavastuse näitlejannasid uhkeis rõivais (vt lisa nr 2). Fotokapade tegemine ja nende pildistamine nõudis omajagu tööd, sest kujud tulid suursugused. Fotokapade loomisel oli abiks kunstnik Anu Konze, kellega koostöös valmisid meie dekoratsioonide kujundused. Minu ülesandeks jäi leida parim ettevõtte, kes pakub meile fotokapade väljalõikamist. Tegin mitmeid hinnapäringuid, millest peale jäi üks – Metroprint Systems OÜ Tallinnast. Sujuva koostöö käigus valmisid fotokapad kiiresti ning vaatamata lähenevale esietenduse kuupäevale, jõudsid fotokapad meieni õigel ajal. Eelmisel õhtul enne viimast läbimängu olid dekoratsioonid juba kasutusel.

2.5. Turundustegevuste elluviimine

Projekti turundustegevused jagunesid kahte etappi. Siinkohal kirjeldan detsembris Viljandis toimuvate etendustega seotud turundustegevusi, teise etapi juurde kuuluvad üle-eestilised turundustegevused on lahti kirjutatud peatükis 2.8. Üle-eestilised turundustegevused.

Sõltuvalt asjaolust, et meil ei olnud võimalik detsembris avalikke etendusi anda, kuna puudusid autoriõigused, alustasin turundusplaani koostamist suunatud sihtrühmale. Kinnise etenduse puhul võisid diplomilavastust vaatama tulla ainult koolitööga seotud inimesed ning pereliikmed, seega oli selle etapi turundustegevuse peamiseks sihtrühmaks tudengid ja õppejõud. Samal ajal valmisid plakadid, mida sain üles panna kooliruumidesse. Samuti tegin

Facebookis kinnise ürituse, kuhu olid kutsutud ainult kooliga seotud isikud. Lisaks oli oodatud etendust vaatama ka diplomitöö komisjon. Koolipereni jõudis enne esietendust ka informatiivne nädalakiri, mis tutvustas veidi lavastuse sisu. Keskmiselt ootasime etendustele 30 inimest.

2.6. Esietendus ja etendused Viljandis

Detsembris plaanisime kokku mängida viis etendust. Esietendus planeeriti kuupäevale 08.12.2021, samal päeval toimus ka ülejäänud 14. lennu diplomilavastus „Lepatriinude jõulud“ Rakvere Teatris. Leidsime, et on sobiv etendada kursuse mõlemad diplomilavastused samal ajal, et kogu kursuse tempo oleks ühtsem. Lisaks oligi planeeritud, et „Toatüdrukute” protsess jõuaks 8. detsembriks valmis. Seega ei näinud me põhjust, miks peaksime esietenduse paigutama teisele kuupäevale. Ülejäänud neli etendust toimusid 09., 13., 14. ja 15. detsembril 2021 Viljandi kultuuriakadeemia mustas saalis.

Etenduskorralduse eesmärgiks oli saali mitte ette valmistada, see tähendas, et toole ei paigutatud traditsiooniliselt teatristiilis, vaid need jäeti virnadesse, inimestele mitte ühtegi suunda ega vihjet selle põhjal ette ütlemata. „Toatüdrukute“ etendusele oli piiratud arv kohti, mis tähendas, et külastajad pidid endast minule kui kontaktisikule, teada andma, et ma saaksin inimeste arvu üle järke pidada. Detsembrikuu etendustel asusid fotokapad fuajeest ning olid nähtaval enne saali minemist. Lavastaja sõnul oli oluline fotokapad fuajeest etenduse ajaks ära viia, et neid hiljem enam näha ei oleks. Esimestel etendustel Viljandis jäin mina saalist välja etenduse lõppu ootama, et uks õigel ajal etenduse lõppedes lahti teha ja publik välja lasta. Lavastaja oli etenduste jaoks kirjutanud ka infolehe (vt lisa nr 3), mis andis vaatajale edasi mõningaid mõtteid, mida lavastaja on soovinud selle lavastusega öelda. Publikut kogunes esietendusele oodatust rohkem – saalis viibis üle 40 inimese. Olime varunud toole ja kavalehti kuni 50 inimesele. Teistel kordadel oli publikut vahemikus 10-20 inimest. Leidus ka neid, kes käisid etendust mitmel korral vaatamas.

8. märtsil toimus „Toatüdrukute” teine esietendus Viljandi kultuuriakadeemias. Sel päeval oli Prof Kalju Komissarovi nimeline stipendiumi jagamine, mille üheks laureaadiks oli meie diplomilavastuse noor näitlejanna Liisbeth Kala. Seetõttu oli eriti sobilik etendada „Toatüdruid” ka sel puhul. Etendusele olid kutsutud Prof Kalju Komissarovi sünniaastapäeva programmi külalised. Teisel esietendusel oli publikuarvuks 25 inimest. Võrreldes detsembrikuu etendustega aetasime seekord fotokapad saali. See andis saalile justkui mingi suuna. Suuna all mõtlen ma nimelt seda, et publik võttis virnast toolid ning

asetas ennast üldjuhul näoga kapade poole. Teistsugune asetus andis näitlejatel võimaluse liikuda rohkem publiku läheduses ja isegi nende vahel. Samuti otsustasime, et edaspidi hakkab ka mina etenduse ajal saalis olema. See andis mulle parema ülevaate publiku käitumisest. See oli vajalik just selleks, et lavastaja soovil uks lahti teha alles siis, kui publik hakkab end saalist lahkuma seadma.

2.7. Etendused Tallinnas, Tartus, Rakveres

Projekti järgmiseks faasiks oli etenduse viimine erinevatesse Eesti linnadesse. Selleks asusime kaardistama võimalikke toimumiskohti (vt tabel 1).

Tabel 1. Võimalike mängukohtade tabel

Partnerid, kellega alustati läbirääkimisi	Valiku või mittevaliku põhjused
Von Krahli Teater (kokkuleppe järgsed etenduse kuupäevad 26.-27.03.2022)	Von Krahli Salong tundus oma atmosfääri poolest õige koht, kus mängida.
Rakvere Teater (kokkuleppe järgne etenduse kuupäev 10.04.2022)	Rakvere Teatris töötab endine TÜ VKA vilistlane, kellega oli hea koostöö, mis andis võimaluse jõuda suurema publikuni Virumaa kandis.
Genialistide Klubi (kokkuleppe järgsed etenduse kuupäevad 17.04, 04.-05.05.2022)	Soodne rendipind.
Pärnu Villa Ammende (kokkuleppe järgne etenduse kuupäev 06.05.2022)	Hea atmosfääriga.
Paide Muusika- ja Teatrimaja (kokkuleppe järgne etenduse kuupäev 19.05.2022)	Järva maaakonnas kõige sobilikum koht.
Kanuti Gildi SAAL* (kokkuleppe järgne etenduse kuupäev 05.06.2022)	Etendatakse projekti “Värske kraam Viljandist” raames.
Theatrum	Teatril ei olnud võimalust saali pakkuda.
Eesti Rahva Muuseum	Publik ei ole harjunud käima seal teatrietendusi vaatamas, linnatsentrist veidi eemal.
VAT Teater	Ei leidnud mõlemale osapoolele sobivaid kuupäevi.
Tartu Uus teater	Hea asukoht, kuid teater ei vastanud mu kirjale.
Sõltumatu Tantsu Lava	Ei olnud võimalust saali pakkuda.

Partnerid, kellega alustati läbirääkimisi	Valiku või mittevaliku põhjused
Sakala 3 Teatrimaja	Liiga kallis rendihind.
Pootsi mõis	Imeline keskkond, kuid veidi kaugel asukoha tõttu pidime valima muu lahenduse.
Pärnu Muuseum	Soodne hind, kuid leidsime Villa Ammende sobivamaks.
Pärnu Keskraamatukogu	Soodne hind, kuid leidsime Villa Ammende sobivamaks.
Võru Kannel	Ei vastanud kirjale.
Vaba Lava	Ei olnud võimalust saali pakkuda.

*Kanuti Gildi SAALI etenduse produktsiooni protsessi mina ei kuulunud.

Koosoleku käigus leidsime, et kõige mõistlikum on mängida Tallinnas, Tartus, Paides, Rakveres ja Pärnus. Kui kohad kaardistatud, alustasin läbirääkimisi välja valitud paikade kontaktisikutega. Tallinnas võtsin ühendust kohe Von Krahli Teatriga, sest näitlejatele tundus see nende teatrisaali ja atmosfääri poolest hea koht, kus mängida. Lisaks oli teatril pakkuda ka häid kuupäevi, mis meile sobisid. Kuna meie eelarve oli piiratud, tegin kooskõlas tiimiga Tartu etenduspaiga valiku rendihinna põhjal. Otsus jäi Genialistide Klubi kasuks. Paide Muusika- ja Teatrimaja ning Rakvere Teater olid oma piirkondades ainsad, kellega ma kontakteerusin. Peale läbirääkimisi nende teatrite kontaktisikutega jäi rendihind meile sobivasse hinnaklassi. Pärnus proovisime toatüdrukutele kohaselt mängida mõisas. Võtsin ühendust Pootsi mõisaga, kes oli nõus meid väga lahkelt vastu võtma. Hiljem omavahel tiimiga arutades leidsime, et Pootsi mõis ei ole hetkel parim valik oma kaugel asukoha poolest. Seega tegin uurimistööd Pärnu etenduspaikade osas edasi. Leidsin mitmeid galeriisid, raamatukogusid ning seminariruumi, kuid kõige sobivamaks sai Pärnu Villa Ammende. Piletimüügiga etendusi sai üle Eesti kokku kümme. Kümnes etendus planeeriti 05. juuniks Kanuti Gildi SAALI projekti „Värske kraam Viljandist” raames. Kuna tegemist oli suuremahulise etenduskunstide osakonna üliõpilastööde esitlemise projektiga, mis on ka varasematel aastatel toimunud, siis „Toatüdrukute“ etenduse turundus ja piletimüük käis teiste kanalite kaudu ning mina sellesse protsessi ei kuulunud.

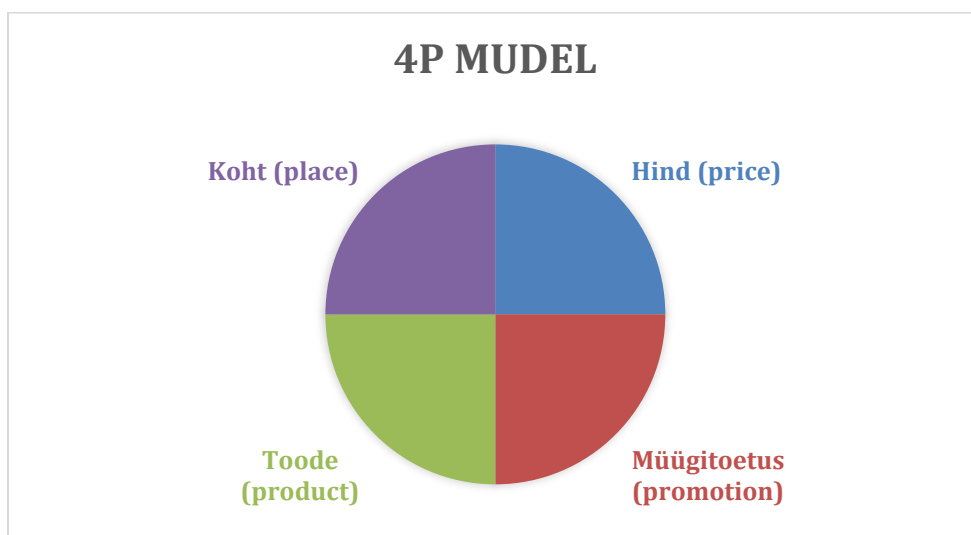
Igal väljasõidul katsetasime me fotokapade asukoha muutmist. Mõnel korral asusid fotokapad uksest sisse astudes saali vastasseinas näoga ukse poole, teine kord olid kapad hoopis nurka sätitud. Enamasti istus publik näoga nende poole, just nii, nagu me olime arvanud. Kuid

oli ka erandeid. Tartus, Genialistide Klubis oli saalis poodium. Hoolimata sellest, et pakkusime publikule lahtikäivaid toole ning suunasime fotokapadega, kuhu võiks publik istuda, sättisid teatrikülastajad end ikka trepiastmetele. See andis näitlejatele uue kogemuse kinnisilmi mööda mademeid liikuda.

2.8. Üle-eestilised turundustegevused

Turundus on väga laialdane mõiste, millel ei ole täpset definitsiooni. Turundusega puutub kokku iga inimene igapäevaselt, näiteks vastates müügikõnele telefonis või kõndides mööda filmitreilerist kaubanduskeskuses.

Turunduse strateegia hõlmab endas kaht peamist tegevust: sihtrühma leidmine ja soov nendeni jõuda ning välja töötada spetsiifiline plaan, kuidas jõuda soovitud tulemuseni. Tõhusaks turundamiseks on vaja analüüsida mitmeid komponente. Oluline on mõista kliendi vajadusi, enda võimekust, konkurentsi, koostöö võimalusi ning konteksti. (Silk, 2006)

Joonis 3. 4P mudel

Turundustegevust võib jagada ka 4P mõiste järgi neljaks: hind (price), müügitoetus (promotion), toode (product) ja koht (place). Tänapäevaks on sellisele struktuurile lisatud veel kolm olulist komponenti (personal, process, portfolio), et olla rohkem tarbijakeskne. (Kuhlberg, 2020) Käesolevas diplomilavastuses proovisin kooskõlastada neist vähemalt nelja komponenti, et hinnastamine oleks võimalikult täpne.

Parima turundustulemuse saavutamiseks tegin ülevaatliku turundusplaani (vt lisa 4). Suurima rõhuasetusega reklaamkanaliteks oli sotsiaalmeedia ning tudengilisti meilid. 2016.

aasta uuringule toetudes mõistsin, et peamine info liikumine käib siiski mööda meediakanaleid internetis. Samuti saadakse infot lavastuste kohta sõpradelt ja tuttavatelt, kes oma kogemuse põhjal nähtut edasi soovitavad või mitte. (Teatri positsioon ja... 2016, lk 45) Peagi valmisid ka plakatid, mille panime üles kõikidesse linnadesse, kus etendust mängime. Pidasime siiski oma lavastuse puhul trükitud reklaami oluliseks, et info jõuaks ka nendeni, kes meediakanaleid nii tihti või üldse ei kasuta. Lisaks saatsin pressiteated Pärnu, Tartu, Tallinna ja Viljandi lehtedesse, samuti ERRi kultuuriportaali. Oluliseks komponendiks oli otseturundus, kogu meeskond aitas panustada sellisel viisil publikuni jõudmiseks. Valmis ka mustvalge lühivideo, mis koosnes etenduse üksikutest lõikudest. Seda kasutasime nii Facebooki kui ka Instagrami postitustes. Enne esimesi etendusi Tallinnas oli piletimüük kesine. Esimesele avalikule etendusele eelneval päeval hakkas järsult tõusma ostetud piletite arv. Piletimüük jätkus ka etenduspäeva hommikul.

Meie peamiseks sihtrühmaks olid noored tudengid ja teatrihuvilised koolinoored. Lisaks eelmainitule saatsin erinevatele koolidele üle Eesti informatiivseid meile. Samuti otsustasin anda koolinoortele ja tudengitele 30% soodustust juba olemasolevast soodustusest. Sihtrühma kuulusid ka teised teatriga seotud inimesed, näiteks Eesti Teatriliiit. Usun, et lavastusel on oluline roll noorte näitlejatudengite seas, sest lavastus põhineb printsiibil *tekst kui partituur*, mille Katariina Unt isiklikult välja on arendanud. Ka Tiia Kriisa, kes on austatud näitleja ja kirjanik, avaldas peale etenduse vaatamist arvamust, et “Toatüdrukute” lavastus ja selline printsiip on noorte näitlejate jaoks väga oluline samm nende tulevikuks.

Et rohkemate inimesteni jõuda, saime teha intervjuu Klassikaraadios, kus „Delta“ saates vesteldi Anumai Raska, Liisbeth Kala ning Katariina Undiga. Räägiti ka veidi muudel teemadel kui ainult käesolev lavastus, näiteks tuli teemaks Kalju Komissarovi nimeline stipendium, mille pälvis tänavu Liisbeth Kala. Samuti õnnestus meil saada ERRi kultuuriuudistesse videoklipp. Kahjuks klipp ebaõnnestus, kuna hoolimata Katariina märkustest korrespondendile, pani ta videosse just need klipid, mis oleksid pidanud välja jääma. Video avaldamisel selgus, et klipis oli kogu printsiip, mida me kavalasti publiku eest peita üritasime, välja toodud.

Igale etendusele kutsusime tasuta vaatama ka inimesi koos kaaslasega, et näitlejad ei peaks ühelgi juhul tühjale saalile mängima. Kutsutud olid peamiselt lavastaja poolt nimekirja pandud tema jaoks olulised inimesed. Võimalus kutsuda inimesi etendustele tasuta oli tervel meeskonnal, kuid teised seda võimalust väga palju ei kasutanud. Lisaks kutsusime etendust vaatama ka mitmeid kriitikuid, kellest kahjuks mitte keegi arvustust ei avaldanud.

2.9. Eelarve

Võib öelda, et projekti kulgemine sõltub peamiselt tulude ja kulude planeerimisest. Juba projekti alguses koostatud eelarve tabel annab ülevaate, milliseid vahendeid on võimalus projekti käigus kasutusele võtta (Byrnes, 2008, lk 286). Selleks koostas kulude-tulude tabeli, et saada juba projekti alguses paremat ülevaadet (vt tabel 2, tabel 3).

Tabel 2. Kulud

Kulud	Summa
Produksioon, plakatid	30.60 € + 59.50 €
Autoritasud	150 € + 9% (37.18 €)
Piletimüük	3,5% (18.22 € + 49.12 €)
Fotokapad	395 €
Töötasud	1000€ + 500€ + 200€
Transport	600€
Ruumirendid	1530€

Tabeli kulude poole peal tõin välja produktsioonikulud, milleks olid erinevad vahendustasud, autoriõiguste, tõlketöö tasud. Peamiseks turunduskuluks oli plakatite trükk. TÜ Viljandi kultuuriakadeemia aitas meil tasuda autoriõiguste ettemaksu.

Etenduse kulud olid aga suuremad. Kõige suuremaks kuluallikaks olid ruumide rendihinnad. Sihtkohtadesse jõudmiseks oli tarvis tiimile transporti ning arvestama pidi ka fotokapadega, mille kõige kõrgem ots on 2200mm ja kõige laiem külg 1500mm. Neid tavalise sõiduautoga vedada ei õnnestunud. Selleks hakkasin otsima kapadele eraldi transporti. Hinnapakkumiste vastused olid sel korral vägagi seinast sein. Olin välja valitud ettevõttele juba omapoolse kinnituse öelnud, kuniks ühel päeval ettevõtte esindaja helistas ning pidi kahetsusega teatama, et neid sõite ei saa nemad läbi viia, kuna etenduse sõidud jäävad enamasti nädalavahetustele, mil nemad ei sõida. Leidsin lõpuks lahenduse, mis katab nii kapade kui ka inimeste transpordi mure. Võtsin ühendust Karlireisid OÜga, kes oli nõus osutama transporditeenust vaid kütusekulu eest, et jõuda sihtkohtadesse nii, et ka fotokapad olid meiega. Esimese väljasõidu lähenedes saabusid taas head uudised kultuuriakadeemiast ning nad olid valmis tasuma ka meie transpordikulud. Kõikidel kordadel, kui osa tiimist läks

sihtkohta muu transpordiga, toetas Viljandi kultuuriakadeemia meie projekti kütusekulude katmisega.

Tabel 3. Tulud

Tulud	Summa	Kommentaariid
Piletimüük	1527 € (1112.88 €+414.78 €)	Tulu lisandub veel juunis.
TÜVKA (autoritasude ettemaks, kütusekulud, fotokapad, käsunduslepingu töötasu)	150 €+600 €+395 €+200 €	
Eesti Kultuurkapital (töötasud)	1500 €	

Kulude tasumiseks on vaja teenida ka tulu. Sel korral tuli teenitud tulu ainult piletimüügist. Piletid läksid märtsikuu alguses müüki Fienta piletimüügi keskkonnas. Tasuliste sündmuste korral võtab Fienta teenustasu 3,5%, mille ise automaatselt tulu summast maha arvutab. Iga kuu alguses, mil müük on toimunud, maksab Fienta esimestel tööpäevadel piletimüügi summa arvelduskontole (Fienta, 2022). Fienta keskkonnas on tarvis oma ettevõtet, millele tulu kanda saaks. Meie saime kasutada Katariina Undi osaühingut KatariinaS. Selleks, et jääksime kulude ja tuludega nulli, tegin ka arvutusi, kui palju peaks igas kuus pileteid müüma. Märtsis oli oluline müüa nii palju pileteid, et piletitulu jätkuks ka aprillis toimuvate etenduste ruumirendi tasumiseks. Aprillis toimusid etendused kuu keskel, mis tähendas, et pidime raha varuma märtsis veidi ette. Samuti tuli aprillis tasuda autoritasude kulud kui ka taas plakatite trüki eest.

Mõistsime, et peame piletihinna kujundamisel arvesse võtma üldist hinnatõusu. Piletihindadeks said 20 eurot ja 15 eurot (sooduspilet). Oma kooli tudengitele ning teatritudengitele üle Eesti pakkusime võimalust omakorda veel soodsamalt meie etendust vaatama tulla. Saatsin ülikoolidele sooduskoodi, millega said eelmainitud 30% juba soodsamast piletist veel hinnast alla. Eelarvet koostades arvutasin välja minimaalse piletite arvu, mis täidaks meie kulude poole - igale etendusele peaks ostma vähemalt 20 piletit.

2.10. Lavastuse riskianalüüs

Ootamatute olukordade vältimiseks on alati vaja koostada riskianalüüs (vt tabel 4). Riskianalüüs on tegevus, mille eesmärgiks on välja selgitada ja hinnata töökeskkonna ohutegureid. Selleks tuleb enne projekti elluviimist kirja panna ning teha kindlaks võimalikud ohutegurid, hinnata kui suur on selle tõenäosus (T) ning mõju (M). Seejärel on võimalus

hakata kavandama tegevusi, et riske eemaldada. Riskianalüüsis on kirjas lisaks riski suurusele ka ennetatav tegevus ning mida teha, kui olukord siiski juhtub. Mida suurem on riski avaldumise tõenäosus või mõju, seda suurem on ka projekti risk. Kui võimalikud riskid on maandatud on ka töötulem parem. (Mäger, 2021)

Tabel 4. Riskianalüüs

Mida arvame juhtuvat?	Turundus ei ole piisav	Konkureerivad sündmused	Näitleja haigestumine	Terviserike publikus
Riski suurus (tõenäosus x mõju)	3x3=9	3x2=6	3x3=9	1x3=3
Kus?	Veebis	Lähedal asuvas piirkonnas		Saalis
Millal?	Enne etendusi	Etenduse ajal	Enne etendusi	Etenduse ajal
Kuidas olukorda vältida?	Teha võimalikult palju reklaami erinevatesse kanalitesse.	Planeerida etenduste andmise aegu paremini.	Vältida suurema rahvamassiga üritusi (Covid-19), hoida tervist.	Ei saagi. Kui enne etendust tundub kellegi tervislik seisund halvenevat, tuleb küsida ja uurida olukorda.
Mida teha kui see siiski juhtub?	Küsida toetust omaavalitsustest või pöörduda kooli poole.	Rakendada tõhusamaid turundusmeetmeid publiku saali kutsumiseks.	Näitleja või meeskonnaliige peab analüüsima, kas tema tervislik seisund lubab siiski kaasa teha. Näitleja haigestumisel tuleb etendus edasi lükata või ära jätta.	Kutsuda abi, vajadusel ise appi minna.
Vastutaja	Helina	Helina	Kõik	Kõik, Helina

2.11. Lavastuse sotsiaal-majanduslik mõju

Kriisi ajal sai kõige enam kannatada kultuuri ja loometegevuse alavaldkonnad. Covid-19 piirangud mõjutasid oluliselt inimeste soovi teatris käia. Pandeemia ajal oli keelatud ühine vabaaja tegevus väikestes ruumides, mistõttu hakkas kaduma ka teatris käimise harjumus

ning koroonakatkestustest taastumine võtab kindlasti veel aega. Teatripiletite ette ostmise harjumus kadus ära. (COVID-19 põhjustatud majanduskriisi mõju... 2020) Diplomilavastus sattus aega, kus piirangute mõju oli algul väiksem ning hiljem kadusid need täielikult. Viimaste etenduste ajal ei olnud publikul ka maski kandmise kohustust. Samuti arvan, et inimeste tähelepanu ja vaba aja käitumist mõjutavad ka šokeerivad sündmused Ukrainas. Ennekõike proovitakse praegusel ajal aidata abivajajaid ning kultuurisündmused on pigem teisejärgulised. Meie lavastuse majanduslik mõju oli väga minimaalne.

Meie diplomilavastus on äärmiselt kammerlik, mille tõttu ka publiku arv saalis on väike. Laval kasutame minimaalselt dekoratsioone, puuduvad nii heli- kui ka valguslahendused. Seetõttu võin öelda, et märkimisväärset majanduslikku kasu või kahju ei teki ühelegi osapoollele. Lavastus kõnetas tagasiside põhjal paljusid näitlemisega tegelevaid inimesi, kes olid tehtud töö eest äärmiselt tänulikud. Samuti arvan, et ebatraditsiooniline teater on suurema osa publiku jaoks võõras, sest ollakse harjunud istuma oma nummerdatud kohale ning jälgitakse laval toimuvat pigem eemalt.

Samuti pidasid lavastuse osapooled ja lavastaja publikuni jõudmisel oluliseks keskkonna jalajälge. Proovisime kasutada võimalikult palju ühist liikumist sihtkohtadesse. Ka dekoratsioone ei olnud kasutusel palju, kuid siiski on tegemist pigem sümbolsete teguritega.

3. Eneseanalüüs

Diplomilavastus “Toatüdrukud” jõudis minuni 2021. aasta varatalvel, kui prooviprotsess oli juba käimas. Hoolimata faktist, et varasemalt ei olnud ma produtseerimisega kokku puutunud, teadsin, et soovin oma lõputööks just lavastust produtseerida. Nii tundus see hea võimalus, mida kasutada. Mõte lavastuse produtseerimisest tekkis soovist tulevikus sarnaste projektiga tegeleda.

Diplomilavastuse “Toatüdrukud” meeskond oli väike ja koosnes alaliselt viiest inimesest ning tiimisisene suhtlus toimus hästi. Olen juba varemgi märganud, et kui tegemist on meeskonnatööga, ei taha ma teisi alt vedada ning püüan oma ülesandeid lahendada nii hästi, kui ma oskan. Ka „Toatüdrukute“ lavastuse puhul andsin ma endast parima, et kogu protsess sujuks hästi. Tiimitöö oli meil hea ning kõik aitasid vajadusel kõiki. Samuti olen ma oma meeskonnale tänulik kahes linnas plakatite üles panemise eest. Kuna tegin oma lõputööd töökoha vahetamise kõrvalt, oli mul kevadel üpris keeruline oma aega jagada lõputöö ja uue töö õppimise vahel.

Peale esimesi kinniseid etendusi detsembris, otsustasin tiimi kokku kutsuda, et teha etenduste kulgemise kohta kokkuvõtte. Samuti oli oluline teha märkmeid ja plaane, kuidas saaksime edaspidi midagi veel paremini teha. Detsembris olin ma ka veidi teadmatuses näitlejate rollist välja tulemise ajast, ei tahtnud neid kohe peale etendust segada. Õnneks said nad end koguda sel ajal, kui mina publikut ära saatsin ning saali korda tegin. Märkasin veel, et detsembris muutus iga etenduse järel näitlejate emotsioon. Kui esimestel etendustel olid saalis väljudes emotsioonid pigem rõõmsad, siis viiendal etendusel olid nad pigem kinnised ja tõsisemad. Näitlejatudengid tõdesid, et tagasiside erinevatelt inimestelt oli veidi vastuoluline, mis tekitas nendes segadust. Mida aeg edasi, seda mugavamalt ma ennast näitlejatega tundsin.

Kevadel tegime mõned pisikesed muudatused: viisime fotokapad enne etendusi juba saali ning sain ka ise iga kord saali minna. See oli hea selleks, et näha inimeste reaktsioone. Pidin ukse lahti tegema alles siis, kui inimesed hakkavad väljumiseks märke ilmutama, seda ma väljast näha ei saaks. Suurimaks katsumuseks minu jaoks oli publiku mitte suunamine. Kuna lavastus on ebatraditsiooniline, oli publikul saali sisenedes alatiht suur segadus. Vîrnas toolid tekitasid publikule tunde, et ehk ei või nad sealt endale istumisalust võtta ja peavad püsti seisma. Küsimuste peale „Kuhu me istuda võime?“ või „Mis moodi siin istuda tuleb“, pidin mina vastama, et „Mina ei ole kursis, mulle pole öeldud!“ Võrreldes tavapärase teatrikülastuse korraldusega, oli meie lähenemine erinev. Traditsioonilise teatrietenduse

puhul tehakse kõik, et külastaja tunneks ennast hästi ja mugavalt ning küsimuste korral oled alati valmis aitama. Seekord mitte. Segadust nägi inimeste silmadest palju, kuid tihti tegutsesid nad kambavaimus – üks hakkas ees tegutsema ja seejärel teised tema järel. Ka minu jaoks oli olukord ebamugav, see tekitas minus tundeid, et publik arvab, et mul ei ole toimuva üle kontrolli ning ma ei tea, mida teha.

Kogu protsessi vältel pidasin ma järke ka eelarve kohta, et lavastus ka rahalise poolega välja tuleks. Tunnen, et turundus oli minu nõrgim koht. Püüdsin jõuda võimalikult paljude inimesteni, kes võiks meie lavastuse sihtrühma kuuluda, lõin palju ka otsekontakte, et turundus paremini toimiks. Kui pileteid mingil hetkel jälle ei ostetud, kerkis minus suur muretunne kulude katmiseks. Teenisime tulu ainult piletimüügiga, mis tähendas seda, et kui pileteid piisavalt ei õnnestu müüa, ei saa me ka rendihindu tasuda. Seega tekitas minus läbikukkumistunnet see, kui ma olen andnud turunduses endast parima ja ikka ei ole publiku huvi piisavalt suur. Esimese sellise stressi maandasid minus esimesed kaks etendust Tallinnas, kuhu osteti pileteid viimasel hetkel, saadud tulu kattis ka aprillikuu rendikulud. Mais oli viis etendust, mis vajasid kulude katteks samuti suuremat piletimüüki. Märtsikuu tulust kõigi etenduste jaoks vahendeid ei jätkunud. Samal ajal proovisin siiski mõelda veel võimalusi, kuidas inimesteni jõuda. Kahjuks kõigil kolmel etendusel Tartus oli piletimüük väga kasin. Lähenesin väga mitmeid kordi koolide ja teatritele, et neis lavastuse vastu huvi tekiks. Samuti olid meil linnaruumis üleval plakatid. Üheks vähese osalemise põhjuseks võivad olla etenduste kuupäevad, Tartu esimene etendus toimus pühapäeval, riigipühal, ning teised kaks etendust andsime nädala sees, kolmapäeval ja neljapäeval. Kuna suunasin palju reklaami teatrihuviliste noorteni, võis takistuseks saada kool ja õppimine, mil ei saa oma aega hästi kooliväliste asjadega jagada.

Tänu minimaalsele kontseptsioonile sujus nii sisuline kui korralduslik pool väga hästi, kus lahendamatuid probleeme ei esinenud (fotokapad ei mahtunud esialgsel katsel bussi ning koolimaja lukus ukсед). Kindlasti oli suureks abiks Viljandi kultuuriakadeemia omapoolne toetus, mis meie kulusid üsna palju vähendas. Projekti teises pooles tulime rahalise poolega välja. Saime täpselt tasutud rendiruumide eest, autoritasude ning plakatite trüki eest. Piletitulust töötasu keegi suuremal määral ei saanud. Samuti tuli meie projektile kasuks üleeestiliste koroonapiirangute leevenemine. Enne esimesi avalikke etendusi oli lavastuse infos veel kirjas ka COVID-19 täitmise nõue. Mõni aeg enne esimest etendust Tallinnas kadusid ära nii covidi-tõendi nõue kui ka maski kandmise kohustus. Piirangute kadumine vabastas mind suuremast kontrollist, mis sel hetkel oli juba normaalsuseks saanud.

Õppisin sellest projektist peamiselt, et autoriõiguseid tuleb hakata küsima enne

lavastuse tegemist, sest selle taotlemine võib pikalt aega võtta, või neid ei pruugi üldse saadagi. Kahjuks liitusin käesoleva projektiga liiga hilja ega saanud neid varem hakata taotlema. Sama käib ka tegelikult muude olukordade kohta - mida varem asjadega tegelema hakata, hoiab see ära viimase hetke stressi millegi ebaõnnestumiseks. Samuti pidin olema tähelepanelik kuupäevade osas ning pigem ette mõtlema, et ei tekiks ootamatut olukorda, kus koolimaja on kinni ning tarvilikke dekoratsioone ei õnnestu kätte saada. Sain enda kohta teada, et olen kõrge pingetaluvusega ega lähe kohe paanikasse.

Olen tänulik, et meie meeskonnas olid kõik väga mõistvad ja abivalmid inimesed, kelle poole sai muredega pöörduda. Tiim oli ühtehoidev ning kõik soovisid, et etendused laabuksid parimal viisil ja probleemidevabalt. Küll aga ei saanud mina trupilt suuremat tagasisidet. See oleks vajalik olnud tuleviku tarbeks, et teaksin, millele järgmistes projektides rohkem tähelepanu pöörata ja võimalusel paremini teha. Hetkel tunnen, et oleksin võinud olla juba projekti alguses julgem ja oma arvamusi veidi rohkem välja öelda.

Kokkuvõte

Käesolev loov-praktiline lõputöö annab ülevaate TÜ Viljandi kultuuriakadeemia diplomilavastuse “Toatüdrukud” produtseerimisest.

Esimeses osas kirjeldan Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemiat ning selle olemust. Annan ülevaate, millisel kujul töötas meievaheline koostöö. Teises peatükis räägin lähemalt idee teostamisest ning korralduslikest etappidest. Selles osas saab tutvuda idee sündimise, rahastuse taotlemise, dekoratsioonide tootmise, etenduste andmise, eelarve, turundustegevuse kui ka riskianalüüsiga. Kolmandas peatükis analüüsin ennast kui produtsenti. Kirjeldan meeskonnatööd kui ka projekti kulgemise protsessi detailsemalt.

Diplomilavastus “Toatüdrukud” esietendus 8. detsembril 2021. Kokku mängiti üle Eesti 13 etendust perioodil 08.12.2021- 06.05.2022. Lavastus põhines *tekst kui partituur* tekstiloomel meetodil, mille on välja töötanud Katariina Unt ning millel on oluline roll noore näitleja teekonnal.

Käesolevas projektis kaasa tegemine andis mulle palju uusi kogemusi. Samuti sain tunda, et varasemalt koolis õpitud ained on mulle igati kasuks tulnud ning võimalus neid praktiseerida kinnistas teadmisi veelgi.

Kasutatud kirjanduse loetelu

- Alas, R. 2008. Juhtimise alused. Viies trükk. Tallinn: Kirjastus Külm.
- Brooks, I. 2006. Organisatsioonikäitumine: üksikisik, rühm ja organisatsioon. Tallinn: Tänapäev.
- Byrnes, W. J. 2009. Management and the Arts. Burlington: Focal Press.
- Fienta. 2022. Hinnad ja väljamaksed. <https://fienta.com/et/abi/hinnad-ja-valjamaksed>
- Haridus- ja Teadusministeerium. 2005. Viljandi Kultuuriakadeemia liitub Tartu Ülikooliga. <https://www.hm.ee/et/uudised/viljandi-kultuuriakadeemia-liitub-tartu-ulikooliga>
- Kivirähk, J. 2016. Teatri positsioon ja roll ühiskonnas. <http://teatriliiit.ee/files/Teatri%20positsioon%20ja%20roll%20%C3%BChiskonnas.pdf>
- Kuhlberg, J. 2018. Turundus. [Käsikirjaline loengukonspekt]. Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia.
- Kutsekoda. 2020. COVID-19 põhjustatud majanduskriisi mõju tööjõuja oskuste vajaduse muutusele. Uuringu terviktekst. https://oska.kutsekoda.ee/wp-content/uploads/2021/01/OSKA_COVID-19_eriuring_11.01.2021_loplik.pdf
- Mäger, M. 2021. Sündmuse ohutus ja turvalisus. Käsikirjaline loengukonspekt. Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia
- Silk, A. 2006. What is Marketing? <https://books.google.ee/books?id=Dj4aBQAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=what+is+marketing&hl=en&sa=X&ved=2ahUKEwjR6MzO2ev2AhWitIsKHb3GCNcQ6AF6BAgCEAI#v=onepage&q=what%20is%20marketing&f=false>
- TÜ VKA 2022. Ülevaade kultuuriakadeemiast. <https://viljandi.ut.ee/et/ulevaade-kultuuriakadeemiast>
- TÜ VKA 2022. Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia arengukava aastateks 2022-2025
- TÜ VKA 2022. Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia juhtimine ja struktuur. <https://viljandi.ut.ee/et/juhtimine-ja-struktuur>
- Unt, K. 2021. Lavastaja mõtteterad. Infoleht
- Uverskaja, Elviine, Papp, Ülle-Merike. 2012. Õpiobjekt. Tallinna Ülikool. <https://www.tlu.ee/opmat/in/Organisatsiooni%20alusuring/index.html>
- Vihalem, A. 2008. Turunduse alused. Tallinn:Külim.

Lisad

Lisa 1. Projektis osalenud inimeste nimekiri

Projektis osalenud inimesed:	Ülesanne:
Katariina Unt	Lavastaja ja näitleja
Tõnis Veelmaa	Lavastaja assistent
Liisbeth Kala	Näitleja
Anumai Raska	Näitleja
Siim Vahur	Plakatid
Jürgen Volmer	Plakatid, video ja kujundus
Anu Konze	Fotokapade kunstnik
Tiiu Tamm	Nõustaja
Lembe Lahtmaa	Kultuurkapitali taotluse esitaja
Karli Pastak	Transpordijuht

Lisa 2. Fotokapad (dekoratsioonid)

Lisa 2. Lavastuse „Toatiüdrukud“ dekoratsioonid (erakogu)

Lisa 3. Publikule jagatavad lavastaja mõtteterad

Mõned read.

Põhjuseid, miks ma valisin Jean Genet' "Toatüdrukud" tüdrukutele diplomitööks, on mitmeid, ja need on omamoodi olulised impulsid olnud, et neid teiega jagada.

Olin "Toatüdruid" juba mõnda aega oma mõtteis mõlgutanud, et teeks sellega midagi? Aga ma ei saanud kuidagi talle pihta, mul polnud võitit tema saladuse juurde, see näidend isegi ausalt tunnistades ei meeldinud mulle ning just seetõttu tundus ta materjalina jube inspireeriv.

Nüüd avanes mul võimalus see tassike teed valmis keeta. Pakkusin Liisbethile ja Anumaile "Toatüdruid" koos ambitsiooniga taaskord lavastada ja ka näitlejana nendega kampa lüüa. Tundus loogiline. Siinkohal tänan oma assistenti Tõnis Veelmaad, kelle terav ja täpne tagasipilk võimaldas mul istuda kahel toolil korraga.

Seega võtsin õhe võtme oma võtmekimbust ning torkasin toatüdrukute õõvakambri roostetanud lukuauku. See sobis! See võti oli tekst kui partituur tekstiloomes meetod, mille olen spetsiaalselt välja töötanud näitekunsti erinevate erialaspetsiifiliste õppesuundade jaoks, et arendada mitmekülgsemat ning kaasaegsemat näitlejaõpet. Aga peamine võlu tekst kui partituur tekstiloomes meetodi juures on idee, mis võimaldab uurida ning lavastada (juba klassikaks muutunud) teatritekste või näidendeid ootamatult nihkes teatriperspektiivist, sest uus partituur hakkab ise määrama lavastuse erinevaid kontseptuaalseid võimalusi. See fenomen omakorda soodustab totaalset otsingut näitekunsti seni avastamata sfääridest.

Tekst kui partituur tekstiloomes meetodi idee baseerub autori poolt juba valmis kirjutatud näidendil, millel on dramaturgilised põhikomponendid nagu tegelased ja süžee. Praktikas muudetakse küll näidendi olemasolevat struktuuri, aga printsiibil, millest ei teki uut omaette loomeväärtusega teost, vaid saab öelda, et tegeletakse konkreetse autori konkreetse teosega, antud juhul siis J. Genet' "Toatüdrukutega" (originaal "Les Bonnes"). Loodud uus alustekst on unikaalne ja kordumatu, lähtudes ainult konkreetse trupis kaasatud näitlejate inspiratsioonist ja andelisest natuurist, nende loomingulistest impulssidest, arusaamisest ning panusest töösse.

Lavastades tegelen ma enda kui kunstniku jaoks pidevate kahtlustega. Kuidas haakida näitleja lahti teatri butafoorilisest mõtlemisest? Milliseks muutub näitleja töö, kui trafaretne arusaam näitleja funktsioonist teatrikunstis enam ei kanna? Millist sündmust publikule luua? Milleks? Millised võimalused näitlejal, ja üldse kogu teatrikunsti mõttel, jääda

loominguliseks sõja, üleilmsete kriiside, üle jõu elamise ning vältimatu rohepöörde kontekstis?

Meie lavastuse sisuline idee koondub aga peamisesse: kui inimene jõuab tõdemuseni, et lootus sureb viimasena, kas pole siis juba lootusetult hilja? Millised ellujäämisvõimalused meil on, kui me tahame surra?

Tänuga

Katariina

kevad 2022

Veel tänu!

TÜ Viljandi kultuuriakadeemia, Eesti Kultuurkapital, Eesti Teatri Agentuur.

Lisa. 4 Projekti turundustabel

Kus?	Millal?	Mis?
Sotsiaalmeedia		
Facebooki sündmus + postitused	Kogu protsessi vältel	Postitused meie tegemiste kohta
Instagrami postitused	Kogu protsessi vältel	Postitused meie tegemiste kohta
Facebooki personaalsed postitused		Isikliku sõnumiga postitused
Meedia		
Klassikaraadio	märts	Intervjuu
Vikerraadio	aprill	Intervjuu
ERR kultuuriteated	märts	Video
PAMT-i kultuurisaade	mai	Intervjuu
ERR Kultuuriportaali	märts	Pressiteade
Virumaa Teataja	märts	Pressiteade
Pärnu Postimees	märts (ei ilmunud)	Pressiteade
Tartu Postimees	märts (ei ilmunud)	Pressiteade
Tallinna Postimees	märts (ei ilmunud)	Pressiteade
Von Krahli teatri mängukava	märts-mai	Info piletimüügist
Rakvere teatri mängukava	märts-aprill	Info piletimüügist
Genialistide klubi mängukava	märts-mai	Info piletimüügist
Paide mängukava	aprill-mai	Info piletimüügist
Villa Ammende koduleht	aprill-mai	Info piletimüügist
Trükised		
Plakatid	märts-mai	Tallinn, Tartu, Rakvere, Paide, Pärnu
Otseturundus		Otsene kontakt tutvavatega

Lisa 5. Plakat „Toatüdrukud“

Lisa 6. Etenduspaigad üle Eesti

Etenduspaigad	Aeg
TÜ Viljandi kultuuriakadeemia	1) 8.12.2021 2) 9.12.2021 3) 13.12.2021 4) 14.12.2021 5) 15.12.2021 6) 8.03.2022 7) 24.04.2022
Von Krahll (salong)	8) 26.03.2022 9) 27.03. 2022 10) 29.05.2022
Rakvere Teater	11) 10.04.2022
Genialistide Klubi	12) 17.04.2022 13) 04.05.2022 14) 05.05.2022
Pärnu Villa Ammende	15) 06.05.2022

Lisa 7. Pressiteade

Pressiteade: TÜVKA diplomilavastus “Toatüdrukud” etenduvad nüüd üle Eesti!

17.03.2022

TÜ Viljandi kultuuriakadeemia teatrikunsti 14. lend tuleb taas välja diplomilavastusega. Juba märtsikuus algavad “Toatüdrukute” etendused üle Eesti.

Tegemist on TÜ Viljandi kultuuriakadeemia diplomilavastusega, mille lavastajaks on Katariina Unt. Lisaks lavastajale leiab lavalt veel kaks teatrikunsti 14. lennu tudengit: Liisbeth Kala ja Anumai Raska. Etendusi saab näha nii Tallinnas, Tartus, Pärnus, Rakveres kui ka Paides.

Loometöö tugines *tekst kui partituur* tekstiloomes meetodile, mis baseerub juba valmis kirjutatud näidendil. Lavastus tervikuna nõuab näitlejatelt palju tööd, et jõuda sügavate arusaamadeni uues õppemeetodis. Protsessi käigus tegeles lavastaja enda jaoks eksistentsiaalsete küsimustega.

Katariina Unt räägib lavastamisest ja lavastusest nii: "Lavastades tegelen ma enda kui kunstniku jaoks pidevate kahtlustega. Kuidas haakida näitleja lahti teatri butafoorilisest mõtlemisest? Milliseks muutub näitleja töö, kui trafaretne arusaam näitleja funktsioonist teatrikunstis enam ei kannata? Millist sündmust publikule luua? Milleks? Millised võimalused on näitlejal, ja üldse kogu teatrikunsti mõttel, jääda loominguliseks sõja, üleilmsete kriiside, üle jõu elamise ning vältimatu rohepöörde kontekstis?

Meie lavastuse sisuline idee koondub aga peamisse: kui inimene jõuab tõdemuseni, et lootus sureb viimasena, kas pole siis juba lootusetult hilja?"

TÜ VKA diplomilavastus “Toatüdrukud” etenduvad peagi juba üle Eesti:

26.03 - Von Krahli Teater (salong)

27.03 - Von Krahli Teater (salong)

10.04 - Rakvere Teater

17.04 - Genialistide Klubi

04.05 - Genialistide Klubi

05.05 - Genialistide Klubi

06.05 - Pärnu Villa Ammende

19.05 - Paide Teater

29.05 - Von Krahli Teater (salong)

Piletid müügil Fientas!

Lisainfo:

Helina Udeküll

“Toatüdrukud” produtsent

5663 7935

helina.udekull@gmail.com

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Helina Udeküll,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose Tartu Ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia teatrikunsti 14. lennu diplomilavastus „Toatüdrukud“ produktsioon, mille juhendaja on Jorma Sarv, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Helina Udeküll

16.05.2022